עב"י 71846-03-23 שאמיה נ' משרד הבריאות/המשרד הראשי

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט נמרוד פלקס

המערער	**שאמיה בוטרוס** ע"י ב"כ עוה"ד אבי עמבר
	נגד
המשיבה	**מדינת ישראל - משרד הבריאות** ע"י ב"כ עוה"ד אביגיל ואן וייק - שפיגלמן מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

פסק דין

1. ערעור על החלטת וועדת המשמעת שהוקמה מכח סעיף 256 **לפקודת הרוקחים (נוסח חדש)**, התשמ"א - 1981 (עוה"ד י' חיות, מגר' מ' אבו פול, מגר' ח' שור) (להלן - "**הפקודה**" ו - "**הוועדה**") מיום 20.3.23 (להלן - "**ההחלטה**"), בה הורתה על התליית רישיון המערער לעסוק במקצוע רוקחות למשך תשעה חודשים.

2. המערער הורשע בידי הוועדה בכך שעבר עבירת משמעת לפי סעיף 56א(1) לפקודה, עת נהג בדרך שאינה הולמת את עיסוקו. הרשעת המערער בדין המשמעתי נסמכת על קביעת בית משפט השלום בכפר סבא בת"פ 1574-11-20, לפיה המערער עבר עבירה של שיווק סיטונאי של תכשירים או חומרי גלם, בניגוד לסעיף 42א(א) לפקודה. לכתחילה, בהכרעת דינו של בית משפט השלום הורשע המערער בביצוע העבירה האמורה, וכפועל יוצא מכך חויב בביצוע 300 שעות של שירות לתועלת הציבור. ברם, בגזר הדין בוטלה הרשעת המערער, עת נותר על כנו חיובו בביצוע שירות לתועלת הציבור כאמור.

3. בהליך הפלילי הודה המערער בעובדות כתב האישום המתוקן, לפיהן: עת עבד כרוקח ראשי בחברה לרוקחות, ניהל ופיקח המערער על תהליך הטיפול המקדים בהעברת 1,419 קופסאות, שכל קופסא מכילה 50 אמפולות תרופה מסוימת לתהליך השמדה, והכל בהתאם להחלטת החברה. במהלך שנת 2019 העביר המערער כ - 350 קופסאות מתוך 1,419 הקופסאות המכילות את התרופות שיועדו להשמדה, לידי אדם שאינו ידוע, כשהאחר העביר את התרופות לשטחי הרשות הפלסטינית.

4. המערער הורשע כאמור בהליך הפלילי על פי הודאתו, וזאת במסגרת הסדר טיעון בו נגזר עליו לבצע 300 שעות שירות לתועלת הציבור. בית משפט השלום סמך פסיקתו בדבר ביטול הרשעת המערער אף בהמלצת שירות המבחן. בתסקיר שירות המבחן נכתב בין היתר, כי עסקינן במעידה חד פעמית של המערער וכי הרשעתו בפלילים עלולה להוביל לביטול רישיונו ופגיעה בתעסוקתו. בית המשפט אף עמד על כך שהמערער הודה בהזדמנות הראשונה, נטל אחריות על מעשיו וחסך זמן שיפוטי.

5. המערער אינו משלים עם החלטת הוועדה, עת לטעמו החלטתה בדבר אמצעי המשמעת שננקט כנגדו אינה מידתית. המערער מוסיף וטוען, כי החלטת הוועדה אינה אלא בבחינת "ענישה נטו ואיננה קשורה בכל צורה שהיא למניעת סכנה לציבור". המערער מפנה לפסיקת בית המשפט בהליך הפלילי בה בוטלה כאמור הרשעתו, בהסתמך על המלצות שירות המבחן, במטרה למנוע פגיעה בפרנסתו. המערער מלין על כך שמחד גיסא המדינה "בכובעה" כתובעת בהליך הפלילי הסכימה לאי הרשעתו בפלילים לשם מניעת פגיעה בפרנסתו; וב"כובעה" האחר, כוועדת משמעת מטעם המשיבה, הפרה את התחייבותה בהסדר הטיעון והשיתה על המערער אמצעי משמעת הפוגע בפרנסתו. המערער אף מלין על מידת אמצעי המשמעת, בשים לב לפגיעתו הניכרת בפרנסתו, מפנה לקולת עבירת המשמעת אותה ביצע, עת לא היה בה כדי לסכן איש, ולסטיית אמצעי המשמעת במקרה דנן לחומרה, ביחס לאמצעי משמעת שננקטו בעבר כנגד רוקחים שביצעו עבירות משמעת חמורות מאלו שביצע המערער. כן מצביע המערער על ניסיונו המקצועי בן 14 השנים, ללא כל עבר פלילי ומשמעתי, נסיבותיו האישיות, וכן על חלוף הזמן הניכר מאז ביצע את עבירת משמעת ועד למועד החלטת הוועדה.

6. המשיבה סבורה, כי דין הערעור להידחות. המשיבה מפנה לדין הנוהג בדבר מידת התערבותו המצומצמת של בית משפט זה בהחלטות וועדת המשמעת. המשיבה מצביעה על האבחנה שבין השיקולים הנשקלים בהליך הפלילי לבין אלו הנשקלים בהליך המשמעתי, וכן על כך שאי הרשעה אין משמעותה זיכוי. המשיבה אף דוחה את טענות המערער בדבר

כפיפות כביכול של ההליך המשמעתי להליך הפלילי, באופן המונע מהוועדה להשית על המערער אמצעי משמעת הפוגע בפרנסתו, מקום בו בהליך הפלילי מצא בית המשפט שלום שלא להרשיעו, בין היתר בכדי לא לפגוע בפרנסתו. המשיבה אף מצביעה על כך שהוועדה הביאה בחשבון שיקוליה את חלוף הזמן מאז ביצע המערער את עבירת המשמעת מושא הדיון, וכן את יתר נסיבות העניין ובכללן נסיבותיו האישיות של המערער, לרבות היעדר עבר משמעתי או פלילי. המשיבה אף דוחה את טענות המערער בדבר חומרתו הניכרת של אמצעי המשמעת שהושת על המערער ביחס לאמצעי משמעת שהושתו על רוקחים שביצעו עבירות משמעת.

דיון

7. ההחלטה בדבר הטלת אמצעי משמעת על המערער מושתת על היות ההתנהגות מושא הרשעתו בפלילים, משום התנהגות בלתי הולמת את עיסוקו. הפקודה אמנם אינה מגדירה מה היא אותה התנהגות שאינה הולמת רוקח מורשה, ואת תוכנה של אותה התנהגות בלתי הולמת יוצקים אנשי המקצוע ובתי המשפט. הדין הוא שאותה התנהגות בלתי הולמת אינה אך במסגרת עבודתו המקצועית של הרוקח המורשה, אלא אף בענייניו האחרים והאישיים, וזאת אף אם אותה התנהגות אינה באה לכדי עבירה פלילית, ולא כל שכן כאשר אותה התנהגות מקימה עבירה פלילית בה הורשע הרוקח. השוו: ע"א 224/79 **דימנט נ' שר הבריאות**, פ"ד לה(2) 424 (1981); ע"א 412/90 **אליהו נ' שר הבריאות**, פ"ד מד(4) 422 (1990). למעשה אף המערער עצמו אינו חולק על כך שהתנהגותו בלתי הולמת ויש להשית עליו אמצעי משמעת, אך לטעמו די היה להסתפק באמצעים מתונים מאלה שהושתו.

8. המחלוקת בין הצדדים אפוא אינה באשר לעצם היות מעשי המערער משום התנהגות שאינה הולמת, או האם בוצעה עבירה פלילית על ידי המערער, אלא איזה אמצעי משמעת מתאים בנסיבות העניין. עסקינן אפוא בשאלה של מידה, להבדיל משאלה האם יש מקום כלל לנקוט אמצעי משמעת.

9. לעניין זה יוער, כי מקובלת עלי עמדת המשיבה, לפיה אי הרשעת המערער אין דינה כדין זיכוי. אכן בית משפט השלום בחר שלא להרשיע את המערער, בין היתר בכדי שלא לפגוע בפרנסתו. אין בכך כדי לכבול את שיקול דעת הוועדה האמונה על מתן מענה משמעתי הולם למעשי המערער. מענה, אשר תכליותיו שונות מהמענה הניתן בהליך הפלילי, וכפועל יוצא מכך אף השיקולים הנשקלים בשני ההליכים אינם זהים. השוו: על"ע 8536/07 **הועד המחוזי נ' הלברשטט** (24.3.2011) בפסקה 10. בהקשר זה יש לדחות אף את עמדת המערער, לפיה המשיבה, ולא כל שכן הוועדה - לה שיקול דעת בלתי תלוי - כבולות במידה זו או

אחרת בקביעות בית המשפט מחמת העונש שנגזר על המערער בהליך הפלילי, ובפרט בחירת בית המשפט בהליך הפלילי שלא להרשיע את המערער.

10. הגישה המנחה את בתי המשפט היא גישת ה"הנסגה", או ה"נסמכות", לפיה מידת ההתערבות בהחלטות ערכאות מעין שיפוטיות שונות, המסדירות את סטנדרט ההתנהגות הראוי בתחומים מקצועיים שונים תהא מצומצמת ותבוא אך כאשר אלו חורגות. באשר לוועדה יפים דברים אלו אף ביתר שאת נוכח מומחיותם בתחומי הרוקחות והמשמעת, אשר נותנת להם נקודת מבט רחבה בענייני רוקחות והשלכת יישום סעיף 56א(1) לפקודה על כלל ציבור הרוקחים, הנזקקים לשירותיהם והציבור בכללותו. ראו: בר"ש 2388/22 **שאהין נ' עיריית חיפה** (17.7.2022); ע"א 4693/90 **סאוסן נ' שר הבריאות**, פ"ד מו(1) 309 (1991); ע"א 3425/90 **פינסטרבוש נ' שר הבריאות**, פ"ד מו(1) 321 (1991); ע"א 412/90 **אליהו נ' שר הבריאות**, פ"ד מד(4) 422, 427 (1990); ע"א 6179/05 **זליקוביץ נ' זיילר** (2007); ע"א 8142/04 **מלימובקה נ' שר הבריאות**, פ"ד נט(6) 166 (2005).

11. עיון בהחלטתה המנומקת של הוועדה מלמד, כי זו הביאה בחשבון את עיקר עיקרי השיקולים הרלבנטיים, לרבות נסיבותיו האישיות של המערער, העבירה בה הורשע, נסיבות ביצועה, חד פעמיותה, פרק הזמן הניכר שחלף מאז ביצועה וכיוב'. יחד עם זאת חוששני, כי הוועדה לא נתנה משקל ראוי לעיקרון "אחידות הענישה" הנגזר אף מזכות המערער לשוויון. אבאר.

12. הדעה המקובלת בפסיקת בתי המשפט בענייני משמעת היא, כי יש להחיל את עקרונות או הוראות תיקון 113 **לחוק העונשין**, תשל"ז - 1977, בכל הנוגע לשוויון בענישה. באשר להחלת יתר עקרונות תיקון 113 הנ"ל על דיני המשמעת חלוקים הפוסקים. ראו: עש"א (ת"א) 36766-10-17 **פלוני נ' מועצת רואי החשבון** (18.4.2018); עב"י (י-ם) 47432-12-22 **לשכת עורכי הדין נ' יואל** (27.2.2023); ה"פ (ת"א) 46682-10-20 **מאיר נ' בורסת היהלומים הישראלית בע"מ** (4.7.2021); עמל"ע (י-ם) **עבדאללה נ' לשכת עורכי הדין** (9.8.2011); עיון בנימוקי ההחלטה מלמד, כי הוועדה לא הצביעה כלל על סטנדרט אמצעי המשמעת הנוהג בנסיבות הדומות למקרה קא עסקינן. נמצא אפוא שקשה לבקר את פסיקת הוועדה, בכל הנוגע לסוגיית השוויון באמצעי המשמעת, מחמת העדר הנמקה. השוו: עמל"ע (י-ם) 55206-09-12 **רוטנשטרייך נ' לשכת עורכי הדין** (14.3.2013) בפסקה 194.

13. הוועדה דחתה את עמדת המשיבה, לפיה יש להתלות את רישיון המערער למשך חמש שנים. לעניין זה הפנתה הוועדה לטיעוני המערער, לפיהם לא ניתן ללמוד מהפסיקה המשמעתית שהציגה המשיבה, עת עסקינן בפסיקה נושנה ונסיבות המקרים הנדונים בה חמורות עשרות

מונים מעניינו של המערער. ודוק, הוועדה לא הצביעה על רף אמצעי המשמעת הנוהג במקרים דומים, ואף לא קבעה, כי עסקינן במקרה ראשון מסוגו - המצדיק קביעה ראשונית של רף אמצעי משמעת מתאים, מבלי שניתן יהיה ללמוד על סטנדרט אמצעי המשמעת המתאים לאור פסיקות קודמות.

14. לבקשת בית המשפט השלימו הצדדים טיעוניהם באשר לרף אמצעי המשמעת הנוהג במקרים כגון דא. מטיעוני הצדדים, ובפרט מהפניותיהם לפסיקה משמעתית קודמת בעניינם של רוקחים שפעלו שלא כדין בקשר לתרופות, נלמד, כי סטנדרט אמצעי המשמעת הנוהג נע בין התליית רישיון לפרק זמן של שלושה חודשים, לבין התלייה לפרק זמן של חמש שנים. ודוק, ההחלטה המתלה רישיון רוקחות לפרק זמן של חמש שנים חריגה בנוף ההחלטות בעניינים כגון דא (החלטה מיום 31.5.07 **בעניין וייס**). בהתעלם מאותה החלטה חריגה, מנעד תקופות התליית הרישיון בגין עבירות הנוגעות למעשי רוקח באשר לתרופות, נע בין התליית רישיון למשך שלושה חודשים לבין התליית רישיון למשך שנה וחצי.

15. מקרים כדוגמת עניינו של המערער - הם מקרים בהם: עסקינן במעידה חד פעמית, הודאה במעשים, אי חזרה על ההתנהגות הבלתי הולמת וחלוף זמן ניכר מאז המעשים מושא ההרשעה ועד לגזירת אמצעי המשמעת - הובילו לאמצעי משמעת על הצד המחמיר פחות. אזי נגזרה על המורשעים בנסיבות דומות התליית רישיון לפרקי זמן של בין שלושה לבין ששה חודשים (החלטה 8/15 מיום 28.5.15 **בעניין סליאמה ואלשוויכי**; עש"א (מחוזי י-ם) 15879-06-13 **מזרחי נ' המשנה למנכ"ל משרד הבריאות** (6.10.2013), המלצה מיום 28.4.13 **בעניין רביב**, המלצה מיום 4.3.18 **בעניין רבייב**).

16. המשיבה אמנם הפנתה למקרים בהם הותלה רישיון הרוקחות של הנקבלים שם למשך תקופות ארוכות יותר - לפרקי זמן שבין תשעה חודשים ולבין שנה וחצי - אך מקרים אלו נבדלים מהמקרה מושא הדיון דנן בכך שעסקו בהפרות חוזרות ונשנות של הוראות הפקודה, חלף מעידה חד פעמית כבמקרה דנן (החלטה 15/12 מיום 9.7.12 **בעניין פרידמן**; החלטה מיום 17.11.09 **בענין והיב**; החלטה 10/19 מיום 22.7.19 בעניין **סבו ווהיב**).

17. לא מצאתי בנימוקי הוועדה או בטיעוני המשיבה טעם, ולא כל שכן טעם ענייני, מדוע עניינו של המערער מצדיק סטייה ניכרת לחומרא מסטנדרט אמצעי המשמעת הנוהג במקרים כגון דא. עניינו של המערער בא כאמור בגדר אותם מקרים בגינם סטנדרט אמצעי המשמעת הנוהג נע בין שלושה חודשי התליית רישיון לבין ששה חודשי התליית רישיון. בשים לב לכך שנסיבות המקרה דנן אינן חריגות באופן ניכר, בין לחומרא ובין לקולא - ביחס למקרים הנזכרים לעיל, בהם נקבעה התליית רישיון למשך פרק זמן שבין שלושה חודשים לבין ששה

חודשים - סבורני, כי יש להעמיד את משך תקופת התליית רישיון המערער על פרק זמן של ארבעה וחצי חודשים בלבד.

18. אשר על כן הערעור מתקבל בחלקו, באופן בו רישיון המערער לעסוק במקצוע הרוקחות יותלה לפרק זמן של ארבעה וחצי חודשים, וזאת החל מיום 1.10.23.

ניתן היום, ל' אב תשפ"ג, 17 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.

נמרוד פלקס, שופט

ירושלים
למקור
42438